

המילון העברי-רשתי של פייק ריפורטר

כדי לנצח את הפייק, חייבים קודם להכיר אותו:
כל מה שצריך לדעת על תרבות השקר ברשת

01 דיסאינפורמציה

מידע כוזב שנוצר או מופץ בכוונת זדון, מתוך מניעים פוליטיים, כלכליים, פסיכולוגיים או חברתיים.

02 מיסאינפורמציה

מידע כוזב שמופץ בתום לב על ידי אנשים שמאמינים שהוא אמיתי, או כתוצאה מטעות או תקלה.

03 קונספירציה

תאוריה שנועדה להסביר אירועים משמעותיים כתוצאה של מזימה סודית וזדונית של אדם, קבוצה או ארגון.

04 פייק ניוז

מידע כוזב או מטעה אשר מוצג כידיעה חדשותית.

05 דיפ-פייק

סרטונים, תמונות או קטעי קול שנוצרו בסיוע בינה מלאכותית וקשה עד בלתי אפשרי להבחין כי זויפו. דיפ-פייק יכול לשמש להפצת מידע כוזב על ידי הצגת דמויות מוכרות שאומרות או עושות דברים מביכים/שערורייתיים/לא אופייניים.

06 רשת השפעה

מערך חשבונות, עמודים ו/או קבוצות שפועלים יחד במטרה ליצור מצג שווא של פופולריות או אותנטיות, להטעות את הציבור ולהשפיע על דעת הקהל. רשתות השפעה יפעלו לרוב לקידום אינטרסים כלכליים או פוליטיים.

07 רשת השפעה זרה

רשתות השפעה שמופעלות ע"י גורמים עוינים מחו"ל במטרה לקדם אינטרס זר ואף לפגוע במדינה, בין השאר על ידי העמקת קיטוב חברתי, החלשת מנגנונים דמוקרטיים, השפעה על מערכות בחירות, ויצירת דה-מורליזציה.

08 בוטים

חשבונות ברשתות החברתיות שמחקים התנהגות אנושית, אך מתופעלים באופן אוטומטי על ידי תוכנת מחשב. בוטים זדוניים מפיצים ו/או מקדמים תכנים וחשבונות אחרים כדי לייצר מניפולציות.

09 פרופיל מזויף

דמות פיקטיבית ("בובת גרב") הפועלת ברשתות החברתיות ומתופעלת על ידי אדם אמיתי, במטרה לייצר מצג שווא של אותנטיות ולהטעות משתמשים אחרים ברשת.

10 טרול

פרופיל המפרסם במכוון תוכן פוגעני, מעליב או מתסיס מתוך מטרה להקניט אחרים, למשוך תשומת לב, לעורר פרובוקציות ולשבש את השיח.

11 תיבת תהודה

תופעה הנוצרת מהאלגוריתם של הרשתות החברתיות, במסגרתה משתמשים נחשפים בעיקר לדעות זהות לשלהם, ובכך נמנע מהם מגע עם רעיונות חדשים ופרספקטיבות אחרות.

12 דוקסינג

חשיפת מידע אישי על אדם ברשת, כמו כתובת או טלפון, ללא הסכמתו ובמטרה לפגוע בו.

13 מכונת הרעל

טענות על קיומו של מערך מאורגן להפצת מסרים שנועדו לשרת את ראש הממשלה נתניהו ומחנה הימין, תוך הכפשת יריבים פוליטיים, מובילי דעה ומתנגדים בולטים.

14 תאוריית הבגיזה מבפנים

תאוריית קונספירציה לפיה גורמים ישראלים, ובהם בכירים במערכת הביטחון או פעילי מחאה בולטים, היו מודעים מראש לתוכניות של חמאס ב-7 באוקטובר ואף סייעו לארגון הטרור בהכנות ובביצוע המתקפה.

15 תאוריית הדיפ-סטייט

תאוריית קונספירציה רווחת בעולם ובישראל לפיה קיימת רשת סמויה הכוללת דמויות בכירות במגזר הציבורי והפרטי, הפועלת מאחורי הקלעים כדי לרכז בידיה כוח, להשפיע על קבלת החלטות ולקדם אג'נדות פוליטיות וכלכליות הסותרות את הרצון הדמוקרטי של הציבור.

16 תאוריית סדר עולמי חדש

תאוריית קונספירציה גלובלית הטוענת כי ישנה אליטה סודית בינלאומית הפועלת במחשבים כדי לייצר משטר טוטליטרי אחד שישלוט בעולם.

17 תאוריית Qanon

תאוריית קונספירציה שצמחה במחוזות הימין הקיצוני האמריקאי, לפיה דונלד טראמפ, יחד עם מומחי מודיעין אמריקאיים (צוות Q), מנהלים מלחמת צללים כנגד רשת של פדופילים הסוגדים לשטן, המורכבת מאנשי ממשל, פוליטיקאים, סלבריטאים ומבקרי טראמפ. חלק מרכזי בתאוריה נוגע לתרחיש "הסערה" - אירוע עתידי בו מובטח שהצבא האמריקאי יבצע מעצרים המוניים של חברי הרשת אשר יוצאו להורג או יישלחו למאסר עולם, מה שיוביל לעידן של שגשוג ופריחה בארה"ב.

18 פוסט אמת

מונח שנבחר למילת השנה של מילון אוקספורד ב-2016, המתאר מצב בו דעת הקהל מושפעת יותר מאמונות ורגשות אישיים, ופחות מעובדות אובייקטיביות. כתוצאה מכך, אנו עדים לירידה בחשיבותו של שיח מבוסס עובדות, ולעלייה בהפצת דיסאינפורמציה ותאוריות קונספירציה.

19 חוק ה-Digital Services Act

חקיקה פורצת דרך שאושרה באיחוד האירופי בשנת 2022, המסדירה חלק מפעילותן של פלטפורמות אינטרנטיות, בהן הרשתות החברתיות, ומחייבת אותן לנהוג בשקיפות, במטרה למנוע פעילות מזיקה ברשת והתפשטות מידע כוזב.

20 הטיית האישוש

נטייה אנושית לחפש, להעדיף, ולזכור מידע התומך באמונות שלנו, תוך התעלמות ממידע סותר.

21 התנהגות זדונית ברשת

ניצול יתרונות הרשת במטרה לפגוע במשתמשים, לרוב מתוך אינטרסים פוליטיים, כלכליים או רגשיים.

22 פייק ריפורטר

פייק ריפורטר הוא מיזם מחקר בשיתוף הציבור שמשתמש בחכמת המונים, חוקרים ומומחי רשת כדי להיאבק בפעילות זדונית ברשת הכוללת רשתות השפעה, הסתה לאלימות, שיח שנאה, קונספירציות ופייק ניוז.